

Biologian tutkimus

**Tammelan soiden käyttö ja merkitys suoluonnon
monimuotoisuuden säilyttämisessä**

Ellu Eräjorma

Akvarellin peruskoulu

2022

Sisällysluettelo

sivu

1. Johdanto.....	1
2. Menetelmät.....	2
3. Tulokset.....	3
4. Tulosten tarkastelu ja pohdinta.....	4
Lähteet.....	5

1. Johdanto

Suomi on maailman soisin maa. Suomen maapinta-alasta melkein kolmannes on suota. Eniten soita on Keski- ja Pohjois-Suomessa. Alunperin soita on ollut vielä enemmän, mutta niitä on otettu hyötykäyttöön. Soiden kuivaaminen ojittamalla alkoi jo satoja vuosia sitten, mutta se kiihtyi viimeisten sotien jälkeen ja jatkuu jossain määrin edelleen.

Eniten soita on hävitetty kuivattamalla niitä metsäksi. Soita on ojitettu myös pelloiksi ja muutettu turvetuotantoalueiksi.

Soiden katoamisen takia suomalainen suoluonto on vaarassa. Uhanalaisista lajeistamme noin 5% vaatii elinympäristökseen soita. **Johdatellaan yleisesti aiheeseen.**

Tässä tutkimuksessa selvitimme Tammelan kunnan soiden käyttöä ja niiden merkitystä suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Halusimme tietää, kuinka iso osa Tammelan suomaasta on otettu hyötykäyttöön ja kuinka iso osa on luonnontilaista tai suojeltua. Koska Etelä-Suomen soista vain muutama prosentti on suojeltu, oletimme Tammelassakin suurimman osan soista olevan hyötykäytössä ja vain pienen osan suojeltu. **Mitä tässä tutkimuksessa tutkittiin (+ mahdollinen hypoteesi). Tämän voi halutessaan kirjoittaa minä/me-muodossa.**

Kuva 1. Tammelassa sijaitseva Torronsuo on Etelä-Suomen suurin lähes luonnontilaisena säilynyt keidassuo.

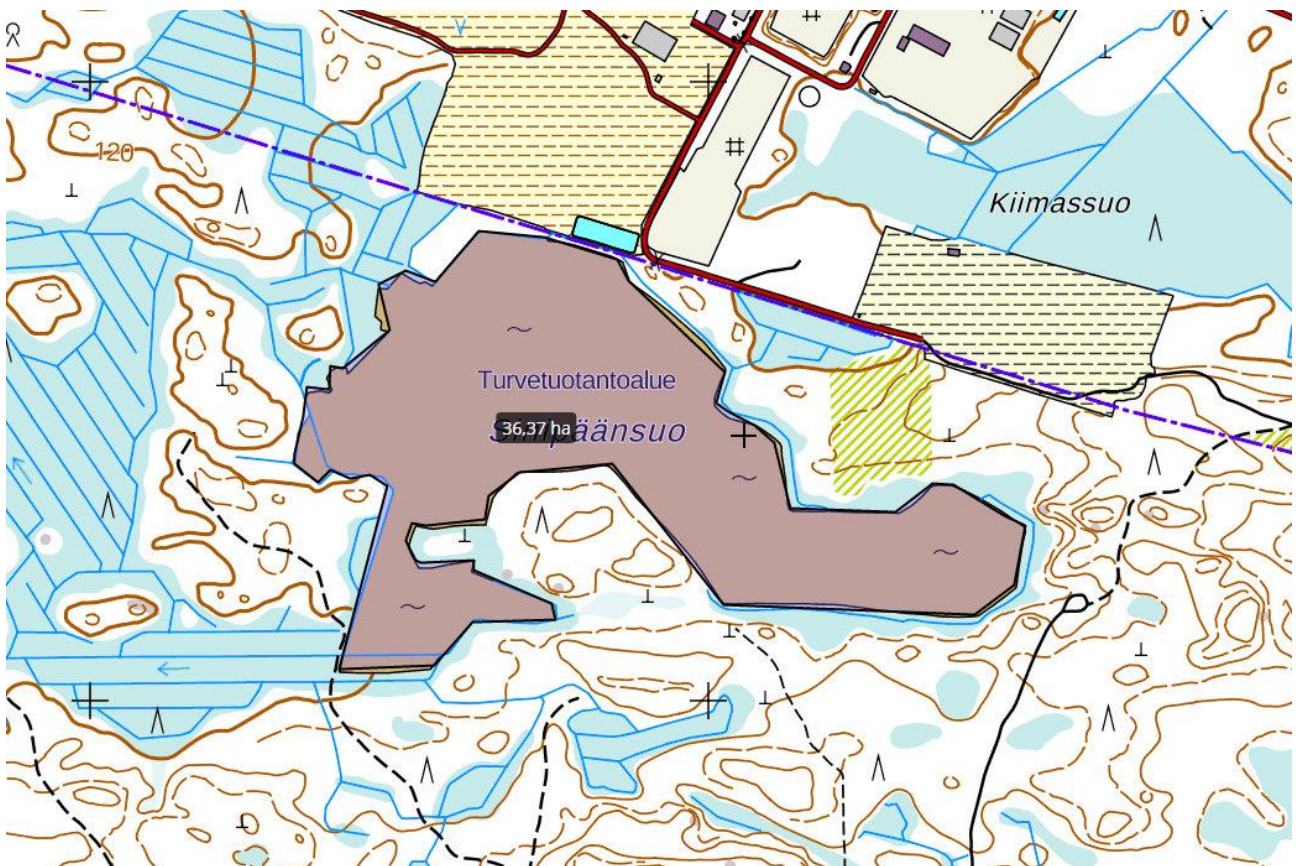
2. Menetelmät

Aineisto kerättiin maastokartalta. Karttana käytettiin Maanmittauslaitoksen verkossa olevaa Kansalaisen karttapaikka -nimistä palvelua.

Maastokartalta mitattiin pinta-alatyökalun avulla kaikkien Tammelan kunnan alueella olevien soiden pinta-ala. Suot luokiteltiin neljään kategoriaan:

1. luonnontilaiset suojelemattomat suot
2. luonnontilaiset suojellut suot
3. metsätalouskäyttöön ojitetut suot
4. turvetuotannossa olevat suot

Miten tutkimusaineisto kerättiin?

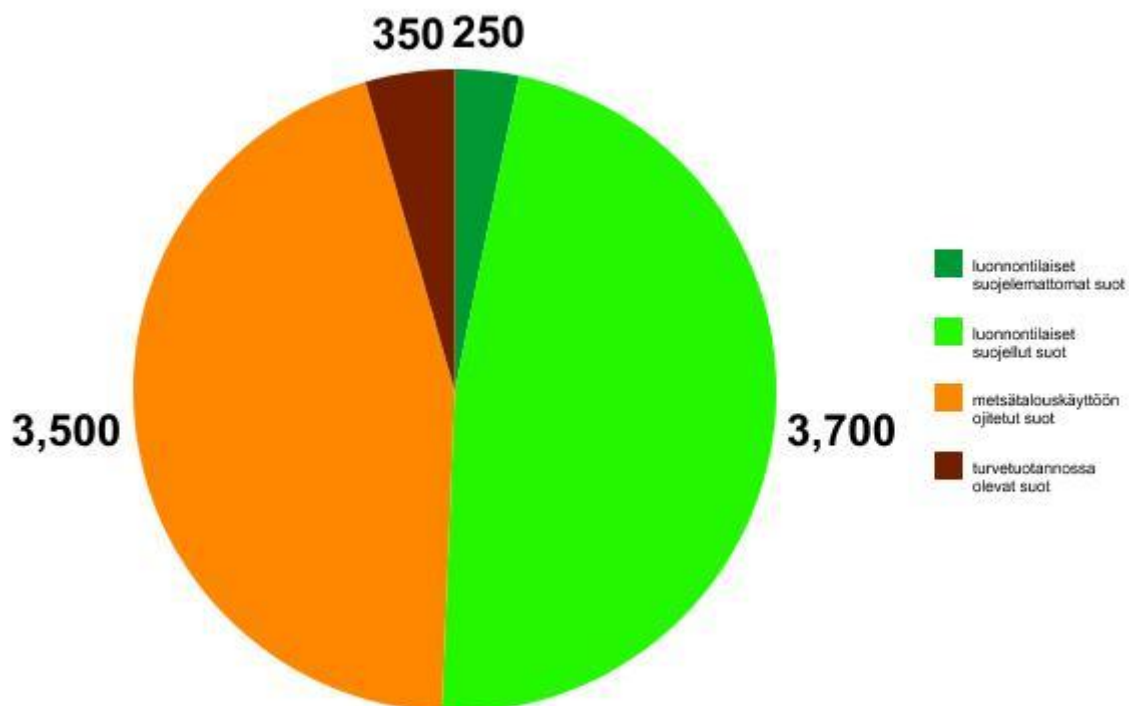
Kuva 2. Tammelassa sijaitsevan Sinipäänsuon turvetuotantoalueen koko on 36,37 ha Kansalaisen karttapaikan pinta-alatyökalulla mitattuna.

(Kuvan oikeudet: Maanmittauslaitos)

3. Tulokset

Mittauksissa Tammelan kunnan alueelta löytyi yhteensä 7800 ha suota. Tämä on 12 % Tammelan maapinta-alasta (64 000 ha).

Suurin osa suopinta-alasta oli luonnontilaista suojeltua suota (53%), toiseksi eniten metsätaloukseen ojitettua suota (45 %), kolmanneksi eniten turvetuotannossa olevaa suota (4,5 %) ja vähiten luonnontilaista suojelematonta suota (3%).

Kuva 3. Tammelan soiden käyttö hehtaareina.

yleistä asiasta

mitä asiasta selvisi omassa tutkimuksessa

4. Tulosten tarkastelu ja pohdinta

Soiden käyttö Suomessa

Suomessa on soita lähes 10 miljoonaa hehtaaria, joka on noin kolmannes Suomen maapinta-alasta. Noin puolet (50%) soista on otettu metsätalouskäyttöön ja alle prosentti (0.8 %) on turvetuotannossa. Suomen soista on suojeltu noin 13 %.

Tutkimuksessamme selvisi, että Tammelan soiden käyttö vastaa koko Suomen tilannetta metsätalouteen otetun suomaan osalta. Tammelassa suopinta-alasta noin puolet on ojitettu metsäksi. Turvetuotannossa Tammelan soista on hieman isompi osa (4,5 %) kuin koko maassa keskimäärin. Tämän tutkimuksen tulokset eivät kuitenkaan ole täysin tarkkoja, sillä ajan säästämiseksi pinta-alamittaukset tehtiin suurpiirteisesti.

Soiden käyttö Tammelassa, omien tulosten luotettavuuden arviointi, hypoteesin tarkistus

Vastoin ennako-oletusta Tammelan kunnan suomaasta noin puolet on luonnontilaista ja suurin osa siitä suojeltua. Selitys tähän löytyy kansallispuistoista, joita Tammelan alueella on peräti kaksi. Torronsuon kansallispuiston pinta-ala on noin 3000 ha ja suurin osa siitä on luonnontilaista keidassuota. Liesjärven kansallispuisto on enimmäkseen metsää, mutta sieltäkin löytyy arvokkaita suoalueita.

Soilla elää eläimiä ja kasveja, jotka ovat sopeutuneet elämään juuri tässä ekosysteemissä. Soiden hävittäminen on tehnyt monesta suolajista uhanalaisen. Viimeisimmän uhanalaisuusarvion (2019) mukaan soilla elää 120 uhanalaista lajia. Ojitusten seurauksena soiden pienilmasto muuttuu, mikä saattaa hävittää herkimmät lajit hyvinkin nopeasti ojituksen jälkeen. Vielä rajummin vaikuttaa suon muuttaminen turpeenottoalueeksi, koska

Soiden hävittämisen seuraukset ja soiden suojelun merkitys yleisesti

to kokonaan. Soilla on merkitystä myös nimineluina. Luonnontilainen suo säilöo hiiltä tehokkaasti, mutta suon ojitaminen tai turpeen polttaminen vapauttaa hiiltä ilmakehään voimistaen näin ilmastonmuutosta.

Tammelan suojellut suot ylläpitävät luontomme monimuotoisuutta antamalla tärkeää turvaa suolajeille ja toimimalla hiilineluina. Luonnontilaisia soita on vähän nimenomaan Etelä-Suomessa, missä alkuperäisistä soista on ojitettu jopa 80 %. Tämä nostaa varsinkin Torronsuon arvoa, joka on Etelä-Suomen suurin lähes luonnontilaisena säilynyt suo. Kansallispuistona se tarjoaa luonnonsuojelun lisäksi ihmisille elämyksiä suoluonnossa.

Tammelan soiden suojelun merkitys

Vaikka Tammelassa onkin poikkeuksellisen paljon luonnontilaista suota, metsäojituksia on sielläkin tehty paljon. Metsäksi ojitettuja soita on kuitenkin mahdollista palauttaa takaisin suoksi ennallistamalla. Ennallistamisessa puustoa poistetaan ja ojat tukitaan. Näin alueen vedenpinta alkaa taas nousemaan ja metsä muuttumaan takaisin suoksi. Ennallistamista on tehty jo sekä Torronsuon että Liesjärven kansallispuistoissa. Ennallistamistoimien laajentaminen myös kansallispuistojen ulkopuolelle lisäisi Tammelan kunnan merkitystä suoluonnoston monimuotoisuuden säilyttäjänä.

Lähteet

Tietoa Tammelasta. tammela.fi

<https://www.tammela.fi/kunta-ja-hallinto/tietoa-tammelasta>

Luettu 18.3.2022

Suot ja turvemaat. mmm.fi

<https://mmm.fi/luonto-ja-ilmasto/suot-ja-turvemaat>

Luettu 18.3.2022

Torransuo. ympäristö.fi

[https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Torransuo\(7237\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Torransuo(7237))

Luettu 18.3.2022

Liesjärven luonto. luontoon.fi

<https://www.luontoon.fi/liesjarvi/luonto>

Luettu 18.3.2022

Suot. peda.net

<https://peda.net/pieksamaki/peruskoulut/hiekanp%C3%A4%C3%A4n-koulu/jopot/jopo-8-9k2/oppiaineet/maantieto/suomi22/emaantieto-9/1sosmek>

Luettu 18.3.2022

Uhan alla – suolajeista jo 120 on uhanalaisia. suomenluonto.fi

<https://suomenluonto.fi/artikkelit/uhan-alla/>

Luettu 18.3.2022

”Eikö tämä lopu ikinä?” – Luontoa tuhoava soiden ojittaminen jatkuu Suomessa kaikessa hiljaisuudessa, vaikka sen luultiin olevan jo historiaa

<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008474599.html>

Luettu 18.3.2022

Suomessa luotiin valtava ongelma, jonka korjaamiseen menee vuosisatoja: soista tehtiin metsää vuosia, koska sen ilmastovaikutuksia ei tajuttu

<https://yle.fi/uutiset/3-11157959>

Luettu 18.3.2022